

OBSERVATIO CRITICA IN REGULAM SEQUEMTEM.

Ad hujus incerti auctoris Regulam pro monachis exaratam observavimus, illam pro monachis *Scotis* scriptam fuisse, ob rigidam ibidem præscriptam monasticam disciplinam; atque ob eandem rationem existimamus, et hanc præsentem Regulam pro ejusdem nationis sanctimonialibus feminis compositam: ita ut utraque Regula unum eundemque auctorem habuerit, nimirum sanctum Columbanum abbatem Hyensem, et monachorum Scotorum patriarcham. Neque in hoc multum ab opinione reverendissimi Calmeti discedimus, qui auguratur, sanctum Comgellum abbatem olim sancti Columbani exstitisse prioris Regulæ auctorem, ob similitudinem disciplinæ apud Luxovienses monachos introductæ; nam in omnibus utriusque sexus monasteriis apud Scotos eadem rigida disciplina observabatur. Nec quidem sanctum Comgellum scripsisse Regulam monasticam legimus; sed sanctum Columbanum tot monasteriorum patrem ac legislatorem agnoscunt omnes historici, præsertim venerabilis Beda in sua Historia Ecclesiastica. Et quidem in monastico Scotico plurima reperiuntur sacrarum virginum cœnobita antiqua, ubi hæc arcta et rigida disciplina olim observabatur, præsertim in Abernethensi parthenone atque apud Thininghamiam et Coldinghamiam, sicuti et apud Hebrides sive Occidentales insulas, ubi sanctus Columba pro sanctimonialibus feminis cœnobita condidit; adeoque quemadmodum monachis, sic et illis normam vitæ præscripsit. Ut ut sit, hoc unum fatendum est, exoticam disciplinam in hac Regula contentam satis manifestare obsoletos Scotorum ritus et cæremonias quales sunt imprimis: præceptum virginibus datum ad confitenda peccata sua abbatissæ vel præpositæ, aut senioribus ad id deputatis: deinde si consideremus tot visitationes cubiculorum et lectorum, severas penas inobedientibus et murmurantibus inflictas, et alia rigida monita, agnoscere debemus, hanc Regulam 24 capita continentem omnino sapere severam Scotorum monasticam disciplinam; quamvis auctor aliqua cum Regulis sancti Benedicti et sancti Columbani communia præscribere videatur. Insuper notare velim, auctorem revera intellexisse, confessionem abbatissæ factam fuisse sacramentalem; ibidem enim prohibetur, ne crimina minora vel maxima in confessione revelata manifestarentur: *Crimina minora vel maxima nullatenus manifestent, nisi solo justo iudici, qui omnium confitentium crimina lavat.* (BRACKIN, Cod. Regul., t. II.)

INCIPIT REGULA CUJUSDAM PATRIS AD VIRGINES.

CAPUT PRIMUM.

Abbatissa a monasterii qualis esse debeat?

Abbatissa monasterii non tam genere quam sapientia et sanctitate nobilis esse debet: ut quæ sermonem ad erudiendas animas justa eruditione lucubrat, propriis actibus non contradicit: plus etenim subjugatæ prælatorum actuum formam imitantur, quam doctrinæ illatæ aurem accommodant. Debet enim sacris eloquiis opera nectere sacra: ut quæ ejus imitatur doctrinam ex voce, imitetur cultum ex opere: ne si in aliquo voci opus contradixerit, fructus vocis non obtinere valeat effectum. Sic ergo sit et voce ornata et opere, ut et opus voci, et vox consentiat operi; sit continentis et castitatis flore compta, et omnium ore laudabilis, omnium desideriis imitabilis exemplo. Sit charitatis benevolentia ornata, ut omnium fidelium lætificet corda. Erga peregrinorum et hospitem sollicitudinem præsto: erga infirmantium curam sollicita: erga inopum et egenorum juvena en opulenta. Sic delinquentium ignaviam corrigat, ut ad cultum religionis lascivas et fessas mentes reducat. Sic misericorditer bonitatis dona distribuat; quatenus ex nimia bonitate facinorum fomenta non nutriat. Sit ergo bonis bona per meritum, sit malis mala per flagellum, quod mediante scientia agendum est, juxta Psalmistæ orationem dicentis: *Bonitatem*

A et disciplinam et scientiam doce me, Domine (Psalm. cxviii). In utroque etenim abbatissæ cavendum est, ne aut nimia bonitate in subjectarum cordibus vitia nutriat, aut nimia disciplinæ austeritate ea quæ leni increpatione sananda fuerant, rigida correptione diripiuntur. Incautis etenim sic blanda persuasionem subveniat, ut eorum sanie antidoti quodammodo medendo curam infundat: sanis vero moribus ea hortando præbeat, ut quæ agere cœperunt, meliorando usque ad finem perducant. Nihil etenim prodest cœpisse, si in opere bono quod cœperant non studeant perseverare. Habeat ergo tot animos mater, quot habet in suo regimine filias; ut juxta omnium mores omnium noverit vitia coercere. Tanta sit in omnes providentia, ut nec pietas disciplinæ, neque disciplina pietati locum tollat. Agat omnium curam, ut de omnium profectu mercedis recipiat luca; ut ex corruptione presentis vitæ quancumque erepta tantum laboris recipiat præmium, quantis ad vincendum inimicum præsidii præbuit supplementum.

CAPUT II.

Qualis debeat esse præposita monasterii.

Præposita monasterii non ætate senili, sed moribus constituenda est. Multas etenim prolixitas annorum attollit, sed dedecus torpentis vitæ ad infantiam

immaturitatem tepescendo reducit. Constituenda ergo est præposita moribus gravis, sermone solers, ingenio fortis, consideratione vigil, cursu impigra, correptione pia, disciplina moderata, actu casta : moribus sobria, dispensatione æqua, humilitate ornata, patiens, mitis, non turbulenta, non iracunda, non superbix vel arrogantix vitio maculata, non prodiga, non garrula, sed omni actu religionis ornata, quæ sciat languentium moribus subvenire, et tepescentium ignaviam excitare : super quam abbatisa requiescat, ut in nullo ab ejus præceptis deviet; sed in omnibus subdita, et in jussis senioribus delecta, nihil quod abbatisix voluntati sit contrarium aut faciat, aut ordinet faciendum, sed omnia per ejus interrogationem; juxta illud quod scriptum est : *Interroga patrem tuum, et annuntiabit tibi; majores tuos et dicent* (Deut. xxxii). Interrogandum semper est, ut in nullo a seniorum consilio animæ subditæ discrepent; in nullo oves a pastoris voluntate declinent. Sprevit namque seniorum consilia Roboam, juvenum usus consilio. Quæ res qualis dispendii fuerit occasio Scripturæ veritas attestatur, qui, omnia dominatione undecim tribuum, vix cum una tribu inter tot pressurarum dispendia absque mortis crudelitate reliquum vite peregit. Debet namque esse omnium necessitatum tam corporis quam animæ provida : ut et subsidia præsentis necessitatis porrigat, et corda subditarum ad laudem Creatoris intonandam ex sedula admonitione excitando erigat; humiles et propter Christum subjectas honorando in sublimi provehat : sese vero attollentes castigationis flagello ad gradus humilitatis retrahat. Curam in rebus monasterii, seu vasis, seu supellectilibus ita habeat intentam, ut in nullo negligentix tenebris reperiat fuscata : ut dum sacri laboris omnem curam adhibet, ab omnipotente fructum laboris recipiat. Omnibus Sabbatis post horam orationis nonam tam seniores quam juniores præpositæ lectos omnium sororum visitent, et faciant propter earum negligentias inquirendas, aut si aliquid inveniatur illicite et sine comæatu retentum. Itemque post completam lectos omnium cum luminaribus visitent, ut omnium expergiscentem sensum vel tepescentem ex oratione agnoscant. Similiter ad omnes cursus nocturnos hoc est faciendum, ut sciant quæ cum fervore, vel quæ cum tepiditate ad cursum assurgunt : et eas quas tarditate vel segnitie culpabiles repererint, prout culpa vel ætas fuerit, aut increpatione aut flagello corripiant.

CAPUT III.

De monasterii portaria.

Portaria seu ostiaria monasterii tales esse debent, quæ omnium simul mercedem ædificent, ætate senili, quibus mundus silet; quæ jam ex præsentibus pompis nihil desiderent : sed in toto cordis affectu Creatori inhærentes singulæ dicant : *Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Deo spem meam* (Psal. lxxii). Quid enim ex præsentibus phaleramentis de-

Asiderent, quæ perfunctoriis contemptis Christum amare cœperunt; in quem summum bonum contemplatione mentis manere conspexerunt? Sint ergo mentis suæ statu firmissimæ, ut Domino cum Propheta orando dicant : *Averte oculos nostros, ne videamus vanitatem, in via tua vivifica nos* (Psal. cx). Tale semper supervenientibus ostendant exemplum, ut et foris ab extraneis nomen Domini glorificetur; juxta quod Dominus ait : *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in celis est* (Matth. v) : et intus a consodalibus suis mercedis præparent lura, dum omnium vice foris gerunt curam. Sic cautæ moribus cum virtutum magistra humilitate existant, ut omnis patientiæ blandimenta ex colloquio affabili ostendant. Nunquam singulæ vel binæ sine tercia loquantur. Nunquam oculos in sublime attollentes laicos vel clericos intente aspiciant : sed remisso curæ humilitate vultu inclinatis oculis necessaria colloquantur. Pauperum, peregrinorum, et hospitem curam inter omnia habentes : quia in his Christus recipitur, sicut ipse ait : *Quæcumque his minimis fecistis, mihi fecistis* (Matth. xxv). Foras aliquid dare, vel cuilibet ministrare, vel a foris aliquid accipere, nullatenus sine comæatu abbatisix facere præsumant. Et quodcumque a foris accipiunt ex donis vel elemosynis aliorum, nullatenus antea ad cellarium portant, quam ante oratorium deferentes omnis simul congregatio pro eo orent, qui hoc exhibuit. Fabulis, quas ad portam vel a sæcularibus, vel a quibuslibet audierint, nullatenus autem accommodent : et si nolentes audierint vel intellexerint, nullatenus consodalibus suis referant. Si horum aliquid, quæ diximus, transgressæ fuerint, regulari pœnitentia castigentur. Si humili satisfactione patefaciant, prout humilitas contentis cernitur, ita delinquentis culpa judicetur. Si vero contumaciæ crimen occurrit, et modum pœnitentiæ augebit. Claves ostiorum vel portæ nullatenus penes se nocte retineant, sed ad abbatisam nocte deferentes præsentent, et mane post secundam recipiant. Idipsum et cellariæ, et pistrices, et cocæ implere studeant; ut ab occasu solis, vel cum fuerit opus necessitatis perfectum, usque ad secundam abbatisa claves retineat; nisi necessitas evenerit, ut per comæatum abbatisix nocte retineantur, et post secundam denuo tribuantur. A signo vespertino usque ad secundam impletam, nullatenus portarum fores aperiantur : neque ullus a foris introitus pateat : sed si necessitas talis advenerit, ut post vesperam sit deliberandum, per fenestram quæ in eadem porta fuerit totum deliberetur. Si talis necessitas hospitem vel peregrinorum advenerit, ut hora refectionis cum sororibus esse non possint, post cum cocis vel ministris, vel cum reficiendi spatium habuerint, reficiant. Vasa vel reliqua utensilia, quæ ad opus hospitem bajulant, ac si sacra Deo gubernent atque cusodiant : ne per ipsarum neglectum ab ipso mercedem non recipiant, cujus res diripiendo non reservant. Intra septa mo-

nas. erii vel ostia, nullum virorum omnino vel feminarum edere vel bibere permittant : sed omnibus advenientibus foris in hospitali, prout honor exigit, per abbatissæ ordinationem ministrent. Intus vero tantummodo quæ sacram Deo voverunt religionem, et in unitate obedientiæ sub una regula sunt ligatæ, edere vel bibere censemus. Sic semper ostiaræ agant, ut in omnibus zelum Dei habentes regulæ tenorem conservent ; ut pro studii sui vel curæ labore incorruptam recipiant mercedem.

CAPUT IV.

Qualis debet esse cellaria monasterii.

Monasterii cellaria sapiens et religiosa ex omni congregatione eligenda est : quæ nec sibi, nec suis volutionatibus, sed toti congregationi æquanimiter et pie placeat dispensando. Nec inde placere studeat, unde et se in ruinam peccati, et alias transgressionis noxam consentiendo introducat : id est, nihil extra debitam mensuram pro qualibet familiaritate, pro gratia meriti dispensando distribuat : sciens, quia *justus Dominus justitiam a sæculo dilexit, æquitatem vidit vultus ejus (Psal. xl)*. Sit ergo omnibus justa dispensatione grata : sit moribus matura, sit sobria, non edax, non elata, non turbulenta, non injuriosa, non tarda vel pigra, sed in omnibus actibus bene composita : quæ congregationi omni, id est, tam senioribus quam etiam junioribus pro affectu et materno ordine debeat ministrare. Curam de omnibus sibi commissis rebus habeat : nihil tamen sine commentu abbatissæ facere præsumat. Sorores tam seniores ætate quam juniores nullatenus conturbet ; et si aliqua sororum ab ea irrationabiliter aliquid poposcerit, leni responsione cum voce humilitatis contra rationem petenti deneget. In infirmitate positus sororibus diligenti cura et promptissimo affectu ministret. Similiter pauperum curam gerat : in omnibus timorem Domini proponens, et sciens se illi exinde rationem reddituram, si non pro ejus præceptis implendis hæc omnia faciat, memor semper illius qui dixit : *Qui mihi ministrat, me sequatur (Joan. xii)*. Omni ergo operi bono quod facimus, Domini timorem jungamus. Sic in omnibus curam agat, ut in nullo negligentia damna incurrat. Avaritiæ et cupiditatis pestem omnino fugiat. Similiter sicut non avara, sic non sit prodiga, id est, sicut dono omnipotentis Dei sub avaritiæ vitio occultando subtrahere non debet, sic sine justa dispensatione nimis feneratorum communem substantiam non debet diripere ; sed omnia per discretionem temperando pensare. Et si non habeat quod ab ea quæritur, quod tribuat, sermone leni sine ulla asperitate in responsione procedat ; ut dulcedo cordis et vocis responsione pateat : juxta illud quod scriptum est : *Favus mellis sermones boni (Prov. xvi)*. Et illud : *Sermo bonus super datum bonum (Eccli. xviii)*. Ita sibi commissum opus ad mercedem noverit pertinere, si omnia cum humilitate et pietate studuerit facere. Et quamvis quod petitur non sit unde tribuatur, nulla-

tenus respondeat se non habere ; sed dicat *fideli voce, Dominus dabit (Math. xii)*. Ea vero quæ lauda sunt, sine mora tribuantur ; ne scandali occasio, aut offensionis casus ex ipsa tarditate generetur ; memor semper præceptorum Domini, qui neminem suorum patitur scandalizari.

CAPUT V.

De se invicem diligendo, vel sibi invicem obediendo.

Diligere se ad invicem in Christo monachæ in monasterio quanta cura debeant, per Evangelium Joannis Dominus demonstrat, cum dicit : *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem. Majorem dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis (Joan. xv)*. Et illud : *In hoc cognoscant omnes, quia mei discipuli estis, si invicem diligatis (Ibid. xiii)*. Diligere ergo præcipimur a invicem, ut invicem salvemur : ut per mutuam dilectionem eum imitemur, qui nos dilexit, juxta Apocalypsin, et *lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo (Apoc. i)*. Si ergo soror sororem propter Christum diligat, ut Christum a se per temporalem dilectionem non repellat. Quia vera et secundum Christum dilectio est proximæ malum non operari. Diligatur ergo proxima non carnis affectu, sed pietatis ministerio : diligatur puritate, diligatur religione, diligatur mansuetudine, diligatur charitate : ut in omni semper amore Christus inveniatur ; et non secundum sæculum, sed secundum Deum maneat amor. Sic enim a Domino præcipitur : *Diliges proximum tuum sicut teipsum (Math. xxii)*. Si soror sororem diligat sicut semetipsam ; nunquam peccati maculam incurret, sed cultu pietatis ac dilectionis ornata æterna præmia accipiet. Maneat ergo semper in corde dilectio, ut antiqui hostis livoris virus extinguat ; per quem in primordio protoplasto decepto mortis patefecit introitum, sicut scriptum est : *Invidia autem diaboli mors introivit in orbem terrarum (Sap. ii)*. Diligatur proxima, ne odii macula cruenta homicidii crimen incurrat, sicut Joannes apostolus testatus est dicens : *Qui odit fratrem suum homicida est (I Joan. iii)*. Diligatur proxima, ne per aliqua discordiæ fomenta retenta proprii facinoris vinculo non solvatur : sicut Dominus in Evangelio testatus est, dicens : *Si non dimiseritis hominibus peccata eorum, nec Pater vester caelestis dimittet vobis peccata vestra (Math. vi)*. Remittamus proximis, ut ab Omnipotente remittatur nobis. *Dare, inquit, et dabitur vobis (Luc. iii)*. O quam justa commutatio ! o quam pia miseratio, dando accipere, accipiendo donasse ! Nulla jurgiorum incrementa, nullave nutrimenta retineantur. Sic et Apostolus hortatur dicens : *Estate invicem benigni, misericordes, donantes invicem, sicut et Deus in Christo donavit vobis (Col. iii)*. Nihil aliud dare præcipimur, nisi quod nobis dari petimus. Sic et orando dicimus : *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris (Math. vi)*. Debitoribus demittendo nos relaxamur a debito. Solvamus ergo per dilectionem et amorem proximos, ut nos a nostris

crimibus pietate et misericordia solvat Deus. A penitentia detinentur, in Ecclesia cum cæteris que communicant non stent; sed in alia Ecclesia secrete cursum cantent: et expleto cursu egredientes ante fores Ecclesiæ, in qua communicantes cursum expleant, stare præcipiantur: et egrediente congregatione supra humum prostratæ rogent pro se Dominum exorari, ut gravia commissa contritione deleantur cordis; meminentes illud: *Cor contritum et humiliatum Deus non spernit* (Psal. l.). Et, in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus (Psal. cxxiv.). In oratione posita semper penitens dicat. *Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele* (Psal. l.): ut ira arguentis judicis, et in proximo vindictam reddentis, per piæ mentis affectum hanc humili oratione sedetur.

CAPUT VI.

De assidue danda confessione.

Confessio quam crebra et sagaci cura danda sit, multorum Patrum juxta Scripturarum seriem traditio demonstravit. Danda ergo confessio semper est, ut veterescentem mentis statum, et peccatorum tenebris quotidianis illecebris fuscatur, rudem semper custodiat, sicut Scriptura docuit dicens: *Omnia custodia serva cor tuum: quia ex ipso vita procedit* (Prov. iv.). Sic quippe beatus David orando Domino dicebat. *Delictum cognitum tibi feci, et injustitias meas non operui; dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam, et tu remisisti impietatem peccati mei* (Psal. xxxi.). Quantum valet et non tarda confessio, ut sic secuta eam subsequatur impetratio! Confessus se adversum, ut facinorum molem pelleret; de se ingenuit confitendo, glorificavit remissionem recipiendo: dolendo patefecit crimen, dando redintegravit spem. Non enim præcessit spei fiduciam, quia meminerat se olim per Spiritum sanctum a Domino illuminatum dixisse: *Quia apud te est propitiatio, et propter legem tuam sustinui te, Domine* (Psal. cxxix.). Et iterum: *Quia apud Dominum misericordia est, et copiosa apud eum redemptio.* Apud quem misericordiam perennem agnoscat, apud eum copiosam et redemptionem. Quæramus ergo ibi misericordiam, ubi redemptionem manere jam novimus copiosam. Crescat dolor post ruinam, ut culpæ inveniat medicina. Confitemini invicem delicta, ut nostra nobis Omnipotens dimittat peccata. Sic nos Scriptura dicendo hortatur: *Confitemini alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem* (Jac. v.). Quanta clementis judicis pietas erga nos diffusa dignoscitur, ut quod actibus ærumnosis facinus contractum fuit, mutua prece solvatur! Detur ergo mutux orationis solatium; ut invicem orando cupiatur præsidium. Magis etenim copia fructuum habetur, quando ex revelatione delictorum salus acquiritur. *Revela, inquit Psalmista, Domino viam tuam, et ipse te eruet.* (Psal. xxxvi.). Si revelando peccata nutritur anima, quotidiano ergo studio per confessionem revelentur, ut quotidiana medicina vulnera sauentur. Sed quibus horis congruentibus quotidiana delicta sunt abluenda, a nobis inserendum est. Quidquid post completorium per opacæ noctis spatia mens vel caro per facilitatem deliquerit, post secundam per confessionem curandum est expiari. Quidquid vero diurno actu, vel visu, auditu, cogitatu, tepescendo deliquit, nonæ horæ expleto cursu ut purgetur censendum est. Post vero quidquid ab hora nona mens macule atraxerit, ante completam confitendum est. Illud tamen abbatissa studere debet, ut post secundam scholam ingrediens peracta oratione nullam foras e:redi permittat, nisi prius detur confessio. Similiter et post nonam, vel ante completorium faciendum est. Hæc vero sorores, quæ pro gravibus culpis in

penitentia detinentur, in Ecclesia cum cæteris que communicant non stent; sed in alia Ecclesia secrete cursum cantent: et expleto cursu egredientes ante fores Ecclesiæ, in qua communicantes cursum expleant, stare præcipiantur: et egrediente congregatione supra humum prostratæ rogent pro se Dominum exorari, ut gravia commissa contritione deleantur cordis; meminentes illud: *Cor contritum et humiliatum Deus non spernit* (Psal. l.). Et, in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus (Psal. cxxiv.). In oratione posita semper penitens dicat. *Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele* (Psal. l.): ut ira arguentis judicis, et in proximo vindictam reddentis, per piæ mentis affectum hanc humili oratione sedetur.

CAPUT VII.

De non manifestandis sororum confessionibus.

Abbatissa vel præposita, vel quælibet seniorum sororum cui ab abbatissa fuerit commissum ut confessiones recipiat, crimina minima vel maxima nullatenus manifestent, nisi solo justo judici, qui omnium confitentium crimina lavat. Illa enim quæ confessa est sua vulnera verecunde, non ad opprobrium recipiendum, sed ad salutem redintegrandam confessa est, justum habens testem Deum, a quo et mederi expectat. Ea vero senior quæ recipit, cum gravitate et moderatione penes se occultando honestissime teneat, ne dum alterius vulnere medicinam infundit, suæ mentis corrumpat nitorem. Nulla tamen monacharum vel confessionem recipere, vel penitentiam dare sine ordinatione abbatissæ præsumat; ne vitium commissum abbatissæ celetur, sed omnia per ejus notitiam agantur. Si vero inventa fuerit, quæ huc propositum regulæ violare conetur, gravi penitentia scientia corripiatur; quia delicti fomitem abbatissæ voluit occultare.

CAPUT VIII.

Qualiter ad signum Dominicum surgendum est.

Quandocunque vel diurnis vel nocturnis horis ad opus divinum signum insonuerit, mox cum summa festinatione surgendum est, ac si præco regis insonet, omni opere quod in manibus habebatur positum; ut nihil operi Dei præponatur: sed mens ad sonitum præconis intenta, et operi Dei innixa, cum omni gravitate et mansuetudine ad intonandam gloriam majestatis ejus, et pietati ejus gratias referendas festina currat. Et si morose et segniter veniat post primi psalmi qui in cursu canitur finem, averit se a suo ordine dum cursus expletur revocari, et in loco ultimo positam, id est, in eo loco qui talibus negligentibus fuerit deputatus, astare, et ibi cum verecundiæ metu expectare, et post expletum cursum proluxa vicia ante cœtum sororum egredientium satisfacere. Nam foris omnino non segregentur, ne a somno detentæ dormiant, aut in aliquo maligno hosti adeundi detur occasio. Intus etenim posita nec totum perdit quod cooperat, et verecundiæ ac metu

frangitur, dum ab omnibus videtur. Et quando cæteræ expleto officio foras egrediuntur, illa in ecclesia pro ipsa tarditate posita duodecim psalmos super cursus seriem cantet. Si vero ex toto cursum suum perdiderit, præcipue nocturnis horis, in quibus nullum alium opus impendit, suppositione damnetur. Horas vero ad cursum procurare juxta dispensationem abbatissæ debet, cuicumque ordinatum fuerit; id est, quæ mente sollicita et impigra fuerit ad hoc opus idonea inventa, ut opus Dei non tardetur. Si vero qualibet occasione a justo ordine deviatum fuerit, ut non secundum suum ordinem horæ custodiantur, suppositione damnetur.

CAPUT IX.

Qualiter in monasterio silentii regulam vel diurno opere, vel ad mensam debeant custodire: vel ad mensam quomodo sit legendum.

Regulam silentii omni tempore servandam sanctarum Scripturarum series declaravit, dum per Prophetam dicitur: *Cultus justitiæ silentium et pax.* Tacendum namque est ab otiosis et frivolis, et scurrilibus, et pravis et malitiosis fabulis; de quibus Propheta orabat dicens: *Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiæ labiis meis. Non declines cor meum in verba mala (Isa. xxxii; Psal. cxi).* Cessandum quippe est a fabulis superfluis, ne damnationis per inellectuæ mentis ignaviam anima fructum capiat: quia non solum de scurrili et injurioso sermone, sed etiam de otioso, juxta Domini præceptum, rationem sumus reddituri. Quid aliud debeat monacha studere, quam soli Deo, in quo semel desiderium fixit, et oris sermone et animæ desiderio vacare? Omnibus ergo horis diurnis, præterquam ad mensam, ab hora secunda usque ad completam quidquid utilitas sacræ regulæ poposcerit, per abbatissæ comiteum loquendum est. Ab hora vero completionis, cum oratio ad somnum capiendum datur, nulla omnino loqui præsumat, nisi grandis necessitas monasterii poposcerit. Cui ab abbatissa fuerit ordinatum, loqui studeat, vel etiam a præposita, quæ curam aliarum portat. Ad mensam vero nulla penitus præter abbatissam, vel cui abbatissa præceperit, pro communi necessitate sororum loqui præsumat: sed omnes intento animo gratias reddentes creatori in cordibus suis cibi ac potus solidæ mensuræ largitione fruantur. Portaria vero quæ pro necessariis causis alloquium expetierit abbatissæ, loqui permittatur: quia forsitan talis supervenerit necessitas, quæ moram habere non debeat. Ante mensam vero semper capitulum regulæ unum aut amplius, si abbatissæ placuerit, legatur: ut cum cibus carnem reficit, lectio animam satiet. Hæc omnia cum gravitate animi et moderatione leni fiant, quatenus in his omnibus Dominus delectetur. Festis vero Domini diebus, id est, Nativitate Domini, vel Paschæ solemnitate, ac Theophania, vel Pentecostes, vel si quæ sunt alia Domini vel sanctorum martyrum præcipua sacra celebranda, si ex permissu abbati sæ fuerit, ad

A mensam loqui non negamus: sic tamen, ut pressa non dissoluta voce loquantur; ne garrula voce in somnum prorumpentes, magis desidia quam lætitiâ judicetur. Et ipsa confabulatio talis sit ex colloquio Scripturarum, quæ animæ lucrum faciat, non damnum. Silentium vero in poenitentia accipientes omnimodis studeant custodire, ut de vera mortificatione mereantur fructum recipere. Duæ vero, in quocunque loco fuerint positæ, nullatenus sine tertia teste loqui præsumant: sed tres semper positæ necessaria colloquantur.

CAPUT X.

De ratione mensæ qualiter administrandum vel observandum sit.

B Mensæ administratio vel observatio quanta æqualitate vel sobrietate percurrere debeat, abbatissæ scientia est trutinandum: ut in omnibus, sicut decet Dei ministras, religionis vigeat fomes. Ministrandum namque est omnibus æquali libratione tam potus quam cibus, prout tempus, sive solemnitates, sive abstinentiæ, sive quotidiani usus poposcerint. Quotidianis etenim diebus sufficere decernimus duo fercula, exceptis pomorum donis: de leguminibus vel de oleribus conferta, seu farinæ qualibet conspersione. Omnibus etenim æqua mensura ministrandum; præter si ætas infirmior, quæ sustinere non valeat, aut ægritudo corporis, aut novellæ conversationis novitas improbata sufferre non queat, quod abbatissæ judicio pensandum est. Potus vero siceræ liquoris, id est, cervisiæ mensura solita tribuatur: si voluntas abbatissæ fuerit, si labor, vel festus dies, vel hospitis adventus pia precatio exagitaverit, vini portio augenda est. Et si duabus vicibus reficiendum sit, præter vini potionem similis regula servetur. Festis vero diebus, pro reverentia sacræ solemnitatis, pluribus cibus, id est, ternis vel quaternis ferculis sunt corpora reficienda: sic tamen, ut si plura sunt cibaria numero, sint minora; ut corpora necessario cibo reficiantur, non nimia saturitate damnentur. Sedentes vero ad mensam sorores nulla alteram comedentem sublimatione oculorum respiciat, nec alterius mensuram cibi vel potus iniqua consideratione intueatur. Quando in mensam cibus administratur, nulla prius cibum comedat, quam signum ad benedicendum insonet. Abbatissa vero vigilet, ut confestim cum cibus ministratus fuerit, signum tangere præcuret; et omnes cum signum audierint, una voce benedictionem rogent, quarum vocem abbatissa subsequatur dicens: *Dominus dignetur benedicere.* Hoc ad omnia fercula, vel pomorum ac potus administrationem observandum est. Illud præcipue decernimus, ut nulla alteri dare ex mensura sua, vel accipere ab altera præsumat, præter abbatissam, vel præpositam cui ab abbatissa commissum est. Si vero aut novitate, aut temeritate aliqua hæc, quæ supra diximus, fuerit transgressa, disciplina requea corrigatur pro præsumptæ temeritatis audacia

CAPUT XI.

Quibus congruentibus horis hyeme, vel æstatis tempore, sit reficiendum.

Ab adventu sacratissimæ solemnitati, id est, ab introitu sancti Paschæ, quo immaculati Agni resurrectione celebratur, usque ad sacram solemnitatem Pentecostes, qua apostolis Spiritus sanctus fuit diffusus, id est, quinquaginta dierum spatio, ad sextam horam est reficiendum: similiter et vesperi erit cœnandum, quia sacri temporis ratio exigit, ut nullus nec in Ecclesia positus tristitiam demonstret. A Pentecoste vero, si gravis labor non exigit, aut hospitium non cogat adventus, usque ad Quadragesimæ inchoationem, ad nonam, id est, semel reficient; exceptis magnarum solemnitatum eventibus, aut si labor grandis exegerit, ut duabus reficiant vicibus. Ab inchoatione Quadragesimæ usque ad sacratissimam solemnitatem Paschæ, exceptis Dominicis diebus, ad vesperum reficiendum est; ut ante noctis inchoationem cum statione lucis refectionis impleatur hora. Quando vero administrandum est, singulæ ex singulis mensis assurgant, et sic ad coquinæ fenestram cum sobrietate venient, ut nullum strepitum pedum, vel vasorum, vel cunshibet soni excitent, et primum ad seniorum mensam simul omnes ministrent, sic demum ad suam mensam qua sederint deferant fercula. Præposita mensæ gubernet, quomodo ex ipsa mensa mutuatum vicibus, vel ætate juniores si fuerint, debeant ministrare.

CAPUT XII.

Quomodo quotidianis diebus manibus sit operandum?

Operandum namque est omni tempore, præter dies festos; ut habeatur vel propriæ necessitatis usus, vel egenis unde detur suffragium. Sic tamen operi manuum in-istendum est, ut lectionis fructus non omitatur, sed statuto tempore operi detur intentio, ac deinceps lectioni divinæ vacetur. Operatio manuum ab hora secunda sumat exordium, et in horam nonam finem accipiat: ab hora vero nona lectio usitetur, si aliquando proprium aliquod opus faciendum aut vestimenti consuendi vel lavandi, aut quodlibet aliud opus, per abbatissæ vel præpositæ commeatum faciet. Et si forte opus fortius supervenerit, ut maturius arripiant operari, vel propter ferventem æstum, hoc abbatissæ arbitrio considerandum est, ut secundum quod tempus exigit, aut fortioris laboris pondus, vel ad sextam, ut juste judicaverit, ab opere sit quiescendum, et post quietem vel refectionem usque ad vesperum sit operandum. Illud inter omnia vel abbatissa si præsens fuerit coerceat, aut præposita quæ ejus vice relinquitur, ut nullam penitus monacham fabulis otiosis præter necessariam interrogationem vacare permittat; sed in ipso opere manuum operis Dei recordatio teneatur: id est, ut dum exterius per temporalem opportunitatem manus operibus occupantur, interius mens cum linguæ meditatione psallorum ac scripturarum recordatione dulcescat.

A Ac si violatrix hujus regulæ fabulatione delectetu, silentii pœna castigetur. Focos vero in schola pœnitentes, si fuerint, binæ et binæ per hebdomadas facient. Similiter ad caput sororum lavandum per singula sabbata, vel balnearum usus per festas solemnitates præparent, aut si sunt alia extrema facienda, pœnitentes facient: ut dum mente humili et contritu corde hæc propter timorem Domini faciunt, ab omnipotentis Dei misericordia celerius a suis delictis laventur. Quando ad opera eundem est, istud capitulum psallatur: *Sit splendor Domini Dei nostri super nos; et opera manuum nostrarum dirige super nos; et opus manuum nostrarum dirige* (Psal. LXXXIX). Quando vero finitur opus, istud dicatur capitulum: *Benedicat nos Deus, Deus noster, et benedicat nos Deus, et metuant eum omnes fines terræ* (Psal. LXVI). Pistrices vero alternatim per vices opus commune faciant: sic tamen, ut minus tribus non sint propter loquendi necessitatem. Et si necesse fuerit ut ibidem maneant, minus quatuor non sint, et una ex eis senior sit præposita, cujus religioni credatur, quæ et loquendi licentiam habeat. Et panem quem faciunt per vices senior quæ ex eis est, cellarix representet; ut omni custodia tutæ in nullo reprehensibilis reperiantur. Similiter et quæ in braxatorium ad cerviciam faciendam inhabitaverint, una ex eis senior sit præposita, quæ secundum regulam pistrices omnia custodiat. Cocæ vero per hebdomadas coquint, ut in unaquaque hebdomada tres vel amplius, si necesse fuerit, ad coquinandum deputentur; ne impositus sine discretionem labor, unde mercedem mercari debuit, inde murmurationis fructum reportet. Ingredientes autem pro se orari rogent omnium cœtum sororum, orantes in oratione dicant: *Adjutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cœlum et terram* (Psal. CXXIII), et: *Adjuva nos, Deus salutaris noster* (Psal. LXXVIII). Exeuntes vero lavent omnium sororum pedes; et omnia vasa quæ ad necessarium usum habuerunt, lavata præpositæ representent. Similiter pro se orari rogent, et hunc versum in oratione dicant: *Quoniam tu, Domine, adjuvisti me, et consolatus es me* (Psal. LXXXIII). Propter singulas negligentias tam cocæ quam cellarix vigili quinque palmarum percussioibus quotidianis diebus emendentur, ne minimas parvi pendentes culpas in majoribus procliviores reperiantur.

CAPUT XIII.

De utensilibus vel suppellectilibus.

Utensilia monasterii, et quæcunque sunt ad commune opus necessaria, abbatissæ cura disponantur. Et tales in congregatione quærantur, quarum et sollicitudo animi viget, et conscientix firmitas sit probata; et ipsis cura committatur, ut quæ cuique necessaria fuerint opportunitate exigente tribuantur. Et sic ipsa utensilia, seu quæcunque eis ab abbatissa commissa fuerint, cum sollicito timoris studio gubernentur, ut mercedem commissæ curæ recipiant, et non iudicium damnationis incurrant.

anteponentes illud mentis oculis : *Maledictus qui A* facti opus Dei negligenter (Jer. XLVIII).

CAPUT XIV.

Qualiter in schola debeant dormire.

Cum semper religiosæ et Deo dicatæ animæ, tam diurnis quam nocturnis horis paratam Deo mentem præparant, ut quamvis sopore membra torpescant, anima vigore Creatoris intenta præconiis pervigil maneat, juxta illud : *Ego enim dormio, et cor meum vigilat* (Cant. v) : tamen solerti custodia specialiter inveniendum, ne per negligentiam maternæ sollicitudinis subjecta membra damna capiant imbecillitatis. Proinde ergo decernimus, ut binæ et binæ, præter infirmas et seniores, in lectulis dormiant, sic tamen, ut ad invicem non loquantur, neque se ad invicem, id est, facie ad faciem respiciant ; sed una post aliam quiescens dormiat ; ne antiquus hostis, qui ore libenti animas vulnerare cupit, aliquid fraudis jaculando immittat ; ut colloquendo mortalia excitet desideria. Sic tamen fiat, ut una ex illis semper senior sit : de cujus religione non dubitetur. Juvenulas vero nullatenus simul quiescere censemus, ne in aliquo carnis adversitate æstu delicto rapiantur. Omnes enim, si fieri potest, una domus ad dormiendum capiat, præter si infirmitas aut senilis ætas poposcerit, aut culpa damnaverit, aut novitas probata non fuerit, ut in cella separentur. Omnes vestitæ et cinctæ dormiant. In schola qua dormitur per totam noctem lucerna ardeat. Ad cursum vero cum festinatione surgentes, signum crucis fronti inferatur : simulque sub silentio dicatur : *Deus, in adjutorium meum intende ; Domine, ad adjuvandum me festina.*

CAPUT XV.

De cura infirmantium qualis esse debeat ?

Hæc cura quæ infirmitatibus delinenter qualis esse debet, proprietatis auctoris declarat, cum dicit : *Quæcunque vultis ut vobis faciant homines, et vos facite eis similiter* (Matth. vii). Licet hoc in omnibus sit agendum, præcipue tamen in infirmantium cura hæc præceptio est exhibenda ; quia Dominus dixit : *Infirmus fui, et venistis ad me* (Matth. xxv). Ita ergo cura infirmis querenda est, ac si præsentî Christo ministrare putesur. Revera etenim quæcunque pro Christo infirmis curam impendit, Christo in infirmis ministrat. Sit tamen abbatissæ cura ut separatim cellam habeant cum omnibus opportunitatibus ; ut nullum exteriorem laborem sentiat, quæ in infirma carne penam portat. Et si tempus poposcerit, sicut tempus Quadragesimæ, ut ceteræ vitam immutent, infirmis semper cedendum est ; ut tam potus quam cibaria uberius ministrentur. Balnearum usus, vel cura medendi summo adhibeatur studio. Sanis vero, præcipue vero juvenilibus, tardius concedatur. Abbatissa talem curam de infirmis habeat, qualem se recipere a Domino sperat ; ut nec a cellaria, nec a ministra aliquam negligentiam infirmæ sentiant. Decrepita

A vero ætate fessis talis sit cura, quatenus nulla in eis negligentia, sed juxta arbitrium abbatissæ, prout culicunque necessarium esse viderit, consideratione pia earum imbecillitati concedatur. Non enim hæc possunt regule tenori subjacere, sed potius pietatis in eas impendendus est affectus.

CAPUT XVI.

De casibus qui per negligentiam aut eveniunt superveniunt.

Negligentiæ culpa, qua per multos casus in multis delinquitur, abbatissæ judicio pensanda est, id est, in refectorio, in coquina, in dormitorio, vel in qualibet utilitate aut fregerit, aut perdidit, aut negligenter dimiserit, omnia secundum suum modulum sunt pensanda, et juxta ætatem vel teneram, vel senilem, vel viridem, sunt corrigenda. Quia si in minimis negligentia vitium non corrigitur, mens vitata in minoribus culpis, in majora dilabitur delicta. Si soror, quæ in his casibus dilapsa, statim abbatissæ vel præpositæ puram dederit confessionem ; et compertum fuerit non suæ voluntatis fuisse, quod casu accidit ; hoc tantummodo sufficiat, ut hoc quod deliquit et perpetravit, si possibile fuerit, non denegat, et emendet cum veniæ satisfactione. Si vero non sua confessione, sed alterius prodicione cognitum fuerit, prout culpæ magnitudo poposcerit, penitentia subiacet ; quia culpam per puram confessionem non manifestavit. Si vero ex majoribus culpis, quod ad animæ majorem pertinet damnationem, aliquam commiserit, hoc secretius per puram confessionem volens suæ manifestet abbatissæ : ne dum tempore animi culpam delegere recundat, cum reatu culpæ faciem diaboli interius recondat.

CAPUT XVII.

De eo quod nulla monacha monasterio debeat proprium aliquid vindicare.

Proprii aliquid in monasterio nihil habendum ; sed potius propter nomen Domini omnia contemnenda. Quid enim proprium aliquid suum fidelis anima de rebus mundi vindicat, cui mundus crucifixus est, et ipsa mundo ? Quæ semel mundo mortua, cur per aliquam temporalium rerum cupiditatem, vel desiderium ærnuosum, denovo incipit vivere mundo, quæ, contempto mundo, cœperat jam vivere Deo ? Amputandum ergo est hoc vitium radicitus ab omni monacha, ut nullam rem vel in vestimentis, seu in calcamentis, vel in quibuslibet rebus sibi vindicet, vel suum esse dicat, nisi quantum ex abbatissæ jussione penes se præcipitur retinere, ac si custos alterius, non propriæ rei dominæ. Et ea quæ sibi ab abbatissa fuerint commentata, id est, ad necessitatem præsentem, aut in vestimento, aut in qualibet re, nihil exinde aut dare aut commodare cuiquam præsumat ; nisi tantum ab abbatissa illi fuerit ordinatum. Quid enim de rebus mundi alteri sorori conferat, quæ suas in omnibus voluntates propter Christum in abbatissæ tradidit potestatem ?

Omnia ergo quæ in monasterio habentur sint omnia communia; juxta quod in Actibus apostolorum legimus: *Et erant, inquit, eis omnia communia* (Act. iv). Sic tamen communia sunt habenda, ut nulla aut dare aut accipere, nisi abbatissa ordinante, præsumat: ne cupiditatis aut temeritatis malum incurrens in laqueum, Judæ proditoris consortio numeretur, qui solus in numero apostolorum oculos habuisse refertur, ubi commutantium ac vendentium commercia ponebantur. Quod si huic vitio aliqua sororum delectari fuerit deprehensa, et post primam, secundam vel tertiam correctionem emendare noluerit, disciplina regulari subiacebit.

CAPUT XV. II.

De culparum excommunicatione.

Si qua vero soror instigante diabolo contumax, vel superba, seu inobediens, vel murmurans apparuerit; vel etiam in quocunque casu lapsa, seniorum præcepta vel sanctæ regulæ normam violare tentaverit; hæc, secundum præceptum Domini, secreto a senioribus semel vel bis corripiatur (*Math. xviii*). Si emendare noluerit, tunc simul ab omni congregatione objurgetur. Et si sic emendare noluerit, tunc prout culpæ magnitudo poposcerit, secundum regulam judicetur: id est, aut excommunicationi subiaceat, si ejus antea intellectus viguit: aut si obstinata et duræ mentis tenacitas culpæ et improbitatis perseveret, tunc corporali disciplinæ subiacebit.

CAPUT XIX.

Qualis debeat esse excommunicatio.

Excommunicationis mensura qualis esse debeat, justum scientibus librare judicium culpæ modus ostendit. Levioribus enim culpis levior est adhibenda correctio; gravioribus vero ferventior est adhibenda damnatio. Proinde abbatissæ studio est pensandum, ut si aliqua soror in levioribus inveniatur obnoxia culpis, usque ad indictam sibi horam mensa privetur. De gravioribus vero seu dierum vel hebdomadarum vel mensium definitio in longius protracta correctione finiatur: ea tamen regula, ut si amplius quam septem dierum spatium excommunicationis percurrerit, quandiu poenitentia sub statuto tempore ordo retentus fuerit, sicut a mensa loco suo privetur, ita et in ecclesia segregetur; ut in loco in quo ante fuit, nec psalmum cantet, nec ullum ordinem teneat, usque dum satisfactione humili cum cordis contritione ab abbatissa vel a senioribus veniam mereatur. Excommunicata vero soror, quæ culpis gravioribus existentibus aut cellula recluditur, aut a consortio congregationis separatur, a nullo penitus colloquia aut visitationis munus fruatur, nisi tantummodo cui præceptum ab abbatissa fuerit. Si qua transgressa hanc regulam fuerit, regulari poenitentia subiacebit.

CAPUT XX.

De his quæ per sedulam correctionis curam sæpius correctæ emendare noluerunt.

Soror si sæpius correpta emendare noluerit, ex-

communicatione pro modo culpæ corrigatur. Si nec sic aliquid proficiat increpantis correctio, tunc verberum vindictæ subiacebit. Quod si sic emendare noluerit, sed magis in tumore superbiæ elata, opera vel actus, de quibus corrigitur, defenderit, tunc abbatissæ scientiæ regimine corrigatur: qua scriptum est: *Qui abjicit disciplinam, infelix est* (*Sap. iii*). Moderante ergo scientia saniei medendi cura adhibeatur. Si lethale vulnus per fomenta castigationum, et pietatis ac lenitatis unguenta sospitati non redditur, saltem incisionibus amputetur. Et si sic sanies desecta tumorem non amiserit, tum excommunicationis sententiam, vel disciplinæ corporalis poenam incurrat. Et si nec excommunicationis metu, nec flagelli poena frangitur, augeatur adhuc pietatis fomes; ita ut ab omni congregatione pro ea communis Dominus orationum officio deprecetur: ut quæ laqueo diaboli irretita tenetur, Domini misericordia ac pietate curetur. Quod si nec sic corrigi voluerit, intra septa monasterii sub poenitentia tenore ab omnibus, præter custodibus, segregata, tandiu castigetur diversis correctionibus, usque dum ejus humilitas omnibus vera credulitate pateat: quoniam et invitis sæpe salus præstat. Nam ideo separanda est a congregatione, ut suo vitio non maculet innocentes. Tenera vero ætas, quæ excommunicata vim nescit, non excommunicatione, sed flagello corrigenda est.

CAPUT XXI.

De receptione sororis.

Si nullo tempore, quod absit a Christiana religione, soror a septis monasterii discesserit, et foras fugiens postea recordata pristinae religionis, et æterni judicii perculsa timore reversa fuerit; prius omnem monasterio emendationem polliceatur: postea si probabilis ejus poenitentia agnoscat, tunc demum intra septa monasterii recipiatur. Et si bis aut tertio hoc fecerit, simili pietate foveatur; sic tamen ut in extremo loco inter poenitentes recepta tandiu examinetur, usque dum probabilis ejus vita inveniatur. Si vero post tertiam receptionem fugæ culpa maculata fuerit, sciat omnem reversionis aditum esse in postmodum denegandum.

CAPUT XXII.

Qualiter invicem se humilient, vel ordinis servent: vel in minutis actibus qualiter sibi servanda præcepta.

Quanto se affectu, vel charitatis ministerio in monasterio animæ positæ debeant diligere, sanctorum Patrum instituta sanxerunt: sed in quibus sit actibus vel officiis demonstrandum, a nobis pro parte indicandum est. Habet denique latissimum virtutum copia ambitum, quo circumsepta facile hostem sibi superet adversantem. Sunt etenim nonnulla, quæ in actu videntur exigua, et tamen vel custodita vel neglecta, aut tepescente, aut fervente animi motu demonstrantur: ut est humiliatio capitis, vel sermonum affabilis salnatio; quæ aut rigide mentis vel

concordiæ, aut si certe piæ purissimum patefacient affectum. Servandum ergo est famulis vel famulabus Christi, ut semper intra mentis statum ea nutriant quæ a vera humilitate et charitate non discedant : in quibus summa constat virtutum. Nam sicut nunquam sine vera humilitate vera manet charitas, ita nunquam absque vera charitate vera manet humilitas. Arripiamus ergo iustruere fundamentum, ut ad culmen perveniamus virtutum. Sic prius humilitas monstranda tam actu quam affectu, ut post charitatis copia ædificetur. Et quando sibi mutuatim in via vel in quocunque loco occurrerint, cum omni humilitate ab invicem flectentes benedictionem rogent. Et si ex eis una senior fuerit, prius junior benedictionem postulet ; tunc demum senior prosequatur. In cursu vero positæ, prout ab abbatisa fuerint ordinatæ, vel ad psalmum canendum, vel lectiones recitandas, vel etiam ad communicandum euntes, suum ordinem custodiant : ne constitutum sibi locum transilientes in ambitionis vel arrogantiae vitio demergantur. Abbatisæ vero studendum est, ut per ordinem sicut conversæ in monasterio fuerint, ita in suo ordine constituentur : præter si uberius conversatio religionis meruerit, ut inantea promoveatur ; vel si gravis culpa exegerit, ut retro regradetur. Si vero aliqua ex sororibus cognoscatur seniore affectare locum, cum verecunda castigatione repellatur : quia non debiti honoris locum præsumpsit, nec religionis commercio, sed ambitionis honorem indebitum conata est arripere. In consessu sororum, si alia supervenerit, quæ juniores sunt ordine, assurgant, et seniori locum præbeant. Juniores vero seniori nullatenus superbiendo contradicant ; sed cum omni humilitate vel interrogatæ, vel correptæ respondeant. Si labentem in quodlibet delictum junior seniore aspexerit, non exprobrando, sed magis dolendo ad confitendum abbatisæ vel præpositæ dirigat : similiter senior juniore faciat. Ad confessionem veniens, prius prostrata supra humum, suam culpam esse dicat : sic postquam surgere jubetur, suam confessionem manifestet. Quando ad aliquod opus fieri commeatu rogatur, veniam prius petatur, et sic de opere quod faciendum est commeatu rogetur. Quando ad abbatisam venit, cum omni humilitate veniam petendo accedatur ; similiter quando egreditur, cum veniæ petitione benedictio quærat. Nulla monacharum per semetipsam de propria necessitate abbatisæ suggerat, sed omnes per præpositam quidquid necessitatum fuerit abbatisæ studeant intimare. Si sacerdos vel quilibet religiosus venerit, ut ei per abbatisæ commeatu sit occurrendum, a longe as-

tantes, cum humilitate flectentes geu sub silenti voce benedictionem rogent. Et si ordinatam fuerit ab abbatisa, ut cum his aliqua sororum loquatur, cum omni humilitate et modestia ac sobrietate loquendum, est : ut in omnibus his virtus humilitatis ac sobrietatis inveniat.

CAPUT XXIII.

De non defendenda proxima vel consanguinea in monasterio.

Defendere proximam vel consanguineam in monasterio nullo modo permitti censemus. Quid enim aliam defendat, quæ jam sibi non vivit, sed Christo quem imitata manet crucifixa ? quæ propriam animam, ut uberius saluti jungeret, prius perdidit ? Quæ ergo proprias perdidit voluntates, ut Christi in se voluntatem impleat, cur aliarum delicta defendet, quæ propria crucifixit ? Et si in veritate crucifixit, et non mundo jam, sed Christo vivit, cur in mundo facinoribus labentes pro qualibet familiaritate defendat ? Sit ergo ei æquus amor tam in consanguinea, quam in cætera sorore, quæ ei sanguinis affinitate non jungitur. Maneat ergo in omnibus amor corde clausus, nec quanquam sub disciplinæ moderamine positam tueri studeat : ne vitium defendendi in alias dimittat. Sit ergo in arbitrio corrigentis, ut quas corrigit sub amoris studio, non propriam implendo voluntatem, sed vitia corrigendo, inferat disciplinam.

CAPUT XXIV.

De nutriendis infantibus.

Infantes in monasterio quanta cura et disciplina sint nutriendæ, multis didicimus documentis. Debent enim nutrirum cum omni pietatis affectu, et disciplinæ ministerio : ne delectatæ vel lascivix vitio sub tenera ætate maculatæ, aut vix, aut nullatenus possint postea corrigi. Sit ergo in eis tanta cura, ut nunquam sine seniore huc atque illuc liceat deviare : sed semper ab ejus disciplina retentæ, et timoris Dei ac amoris doctrina imbutæ, ad cultum instruantur religionis. Habeant lectionis usum ; ut sub puerili ætate discant, quod ad perfectam deductis proficiat. In refectorio per se mensam habeant juxta seniorum mensam positam. Seniores tamen vel duæ, vel amplius, de quarum religione non dubitatur, cum eis sedeant, ut semper timore anteposito, sub metu seniorum nutriantur. Quibus vero horis reficiant, vel somnum capiant, abbatisæ arbitrio pensandum est : ut in omnibus virtutum custodia discretio reperiat.

LECTORI.

In veteri Codice, qui sanctorum Patrum monasticas sanctiones continet, etiam sequentes duæ Constitutiones, altera nescio cujus regulæ devotarum, altera concilii Hispalensis secundi, post Regulam sancti Isidori legebantur. Eas quoque, quia ad virginum sanctimonialium curam ac disciplinam veterem pertinent, hoc loco placuit exhibere ; ut omnes sacræ antiquitatis reliquias quam fieri potest religiosissime, etiam cum ramenta et pulvisculo, representarem.